

Politika zavarovanja izvedbenega rizika izvoznikov

KRITJE IZVEDBENEGA RIZIKA

1. SID banka, d.d., Ljubljana (SID banka) pri zavarovanjih izvoznih kreditov pred nemarketabilnimi riziki, ki jih izvaja kot pooblaščen institucija v imenu in za račun države, **povsod kjer izvoznik po izvozni pogodbi**, ki je predmet zavarovanja ali financiranja z izvoznim kreditom, zavarovanim s strani SID banke, **ni upravičenec do zavarovalnine**, načelomakrije **izvedbeni rizik izvoznika** (lahko tudi v primeru kredita dobavitelja in asignaciji pravic iz zavarovalne police).

2. Kot **izvedbeni rizik izvoznika** se šteje predvsem neizpolnitev ali nepravilna izpolnitev izvozne pogodbe, zaradi česar dolžnik zavrne plačilo zavarovanega izvoznega kredita.

3. SID banka bo v vseh primerih, ko upravičenec do zavarovalnine ne bo izvoznik, pred izstavitvijo zavarovalne police ali prenosa pravic iz zavarovalne police, vztrajala na predhodni sklenitvi posebnega **regresnega dogovora** z izvoznikom, v vsebini in obliki, ki bo ustrezala zahtevam SID banke.

4. Če bodo predmet zavarovanja denarne terjatve zavarovancev, ki nastanejo z odobritvijo kredita tujemu kupcu oziroma njegovi banki, ki služi za plačilo blaga oziroma opravljenih del in storitev po izvozni pogodbi, bo SID banka zahtevala, da se v tako kreditno pogodbo vključi klavzula, ki bo zagotavljala pravnoformalno neodvisnost izvrševanja obveznosti po kreditni pogodbi od izvozne pogodbe oz. morebitne neizpolnitve ali nepravilne izpolnitve izvozne pogodbe (t.i. **Isabella klavzula**).

5. V takih primerih bo SID banka bankam ali drugim upravičencem do zavarovalnine, ki niso izvozniki po izvozni pogodbi, načeloma plačala zavarovalnino tudi v primeru, ko bo dolžnik zavrnil plačilo zavarovanega izvoznega kredita zaradi nastopa izvedbenega rizika izvoznika.

6. V primeru, da strokovne službe SID banke ocenijo **izvedbeni rizik** kot **nesprejemljiv** za zavarovanje, lahko SID banka:

- zavrne izdajo zavarovalne police oz. prenos pravic iz nje
- zahteva dodatne instrumente oz. izvršitev določenih ukrepov za zmanjšanje izvedbenega rizika
- v izjemnih primerih izstavi zavarovalno polico z izrecno izločitvijo izvedbenega rizika izvoznikov.

Regresni dogovor

7. Regresni dogovor bo SID banka z izvoznikom načeloma sklepala **v vseh primerih kritja izvedbenega rizika**.

8. V njem bo SID banka z izvoznikom **urejala** predvsem **naslednja medsebojna razmerja**:

- pravico SID banke, da od izvoznika zahteva povrnitev izplačane zavarovalnine, ko nastopi izvedbeni rizik izvoznika in zaradi tega dolžnik ne poravnava obveznosti
- način ugotavljanja nastopa izvedbenega rizika izvoznika
- nasprotno obveznosti SID banke po prejemu zahtevanega regresnega plačila
- vračila prejetega regresnega plačila izvozniku v primeru uspešnega regresa do dolžnika

- obveznosti izvoznika iz naslova zahtevanega deleža slovenske komponente v izvozni pogodbi
- obveznosti izvoznika v primeru kršenja Protikorupcijske politike SID banke
- zavarovanje obveznosti SID banke
- druga razmerja, določena od primera do primera.

9. Regresna pravica se sklepa za časovno obdobje **do praviloma največ dveh let** po pogodbeni dospelosti prvega obroka glavnice zavarovanega izvoznega kredita in pravilni izpolnitvi vseh obveznosti izvoznika iz izvozne pogodbe oziroma do dokončnega plačila obveznosti dolžnika po izvoznem kreditu, ki je predmet zavarovanja, če se to zgodi prej.

10. Na izrecno zahtevo izvoznika se lahko SID banka od primera do primera odpove uveljavljanju pravic iz regresnega dogovora (v celoti ali deloma), še pred iztekom tega časovnega obdobja, če izvoznik poda pisno izjavo, da je pravilno izpolnil vse svoje obveznosti iz izvozne pogodbe, da v zvezi s tem ni v kakršnihkoli sporih s kupcem in da so pretekli vsi garancijski roki, ki jih je zagotovil izvoznik kupcu v skladu z izvožno pogodbo, ter priloži ustrezno dokumentacijo, ki dokazuje kupčevo pisno potrditev tega (npr. primopredajni zapisnik, posebna izjava kupca, izvozna pogodba z vsemi sklenjenimi dodatki, ipd.). Če je taka izjava neresnična ali kakorkoli nepravilna, odpoved SID banke regresni pravici nima učinka.

11. SID banka lahko uveljavlja regresno pravico v višini **do 100 %** celotnega zneska izplačane zavarovalnine. V konkretnem primeru se višina regresne pravice določa po načelu od primera do primera s strani strokovnih sodelavcev za zavarovanje (underwriter). Pri tem se upoštevajo naslednji **dejavniki, ki vplivajo na višino regresne pravice:**

- morebitne izkušnje, ki jih je imela SID banka z izvoznikom iz podobnih poslovreference izvoznika in njegov predhodni trackrecord ter izkušnje oz. morebitni problemi v zvezi z njegovim lastnim izvedbenim rizikom
- uveljavljenost izvoznika in njegove blagovne znamke
- finančna moč in likvidnost izvoznika
- tehnična usposobljenost izvoznika in uveljavljenost uporabljene tehnologije
- poznavanje trga in kupca (obseg že izvedenih poslov)
- izvedbeni rizik glavnih podizvajalcev
- verjetnost/možnost nadomestitve glavnega izvajalca (dokončanje del)
- pomen izvozne pogodbe, izvoznika in njegove tehnologije za kupca oz. njegova odvisnost od tega
- boniteta oz. kreditna sposobnost kupca ter njegova tehnična usposobljenost
- dodatna zavarovanja rizika kupca s strani tretjih oseb
- dane garancije kupcu (lastne, bančne)
- dolžina garancijske dobe
- obseg in narava prevzetih obveznosti po izvozni pogodbi
- narava blaga in/ali storitev, predvsem z vidika kompleksnosti in zapletenosti izvedbe, netipiziranosti oz. stopnje unikatnosti
- delež storitev v izvozni pogodbi
- uporaba/izvoz nove, nezadostno preverjene tehnologije
- predvidene vmesne (v času izvajanja izvozne pogodbe) primopredaje oz. ugotavljanje obsega in kvalitete izvršenih dobav in/ali izvedenih del s strani kupca (primopredajni zapisniki, potrjevanje situacij, ipd.)

- uporabna vrednost predmeta izvozne pogodbe v primeru pojava različnih možnih napakah v delovanju predmeta izvoza in stroški (ponovne) vzpostavitve delovanja v primeru raznih napak
- frekvenca možnega pojavljanja napak
- trajanje dobavne dobe in/ali dobe izvedbe storitev
- ustreznost dogovorjenih rokov za izvedbo
- trajanje izvoznega kredita
- vrednost izvoznega kredita
- vrsta oz. shema izvoznega kredita ter kriti riziki (posebna pozornost se namenja projektne financiranju ali poslom z elementi projektne financiranja)
- predvideno progresivno črpanje kredita
- uporabljene klavzule v kreditni pogodbi s katero se zagotavlja pravno neodvisnost med izvozno in kreditno pogodbo (Isabella klavzula) ipd.

12. Za **zavarovanje obveznosti iz regresnega dogovora** je dolžan izvoznik izročiti SID banki dve bianco podpisani menici z nepreklicnimi izjavami za njihovo izpolnitev in poplačilo takih terjatev. Od primera do primera, predvsem ko bo izvedbeni rizik ocenjen kot visok, lahko SID banka zahteva tudi izvedbo dodatnih ukrepov za zmanjšanje izvedbenega rizika ali dodatne varščine za utrditev obveznosti po regresnem dogovoru, predvsem v obliki:

- solidarnega poroštva obvladujoče družbe ali drugih povezanih pravnih oseb
- solidarnih poroštev glavnih podizvajalcev oziroma poddobaviteljev
- drugih oblik poroštev ali (bančnih) garancij (npr. completion guarantee) ter varščin, določenih od primera do primera.

13. Od primera do primera lahko SID banka sklene, da **ni potrebno sklepati regresnega dogovora** z izvoznikom, kljub kritju izvedbenega rizika. Predvsem bo to veljalo v primerih, ko bo šlo za:

- relativno tipizirane izdelke ustaljene oblike, kvalitete, tehnologije izdelave in proizvodnje
- predvsem za izvoz trajnih potrošnih ali kvazi kapitalnih dobrin z relativno nizko vrednostjo posameznega izdelka
- izvozne posle, kjer delež storitev ne bo presegal 10 %
- uveljavljenega izvoznika, s katerim ima SID dobre izkušnje iz predhodnih poslov, ipd.,
- prodajo blaga po načelu »videnokupljeno«
- refinanciranje izvozne pogodbe, kjer je bil izvoznik predhodno že 100odstotno poplačan in leta poda pisno izjavo, da je pravilno izpolnil vse svoje obveznosti iz izvozne pogodbe, da v zvezi s tem ni v kakršnihkoli sporih s kupcem, ter na zahtevo SID priloži ustrezno dokumentacijo, ki dokazuje kupčevo pisno potrditev pravilne izvedbe izvozne pogodbe (npr. primopredajni zapisnik, posebna izjava kupca, ipd). Če je taka izjava neresnična ali kakorkoli nepravilna, odpoved SID regresni pravici nima učinka.

Posebnosti po shemah financiranja in zavarovanja

14. Pri naštetih shemah financiranja in zavarovanja veljajo, poleg že navedenega, še posebna pravila:

Kredit dobavitelja – Asignacija pravic iz zavarovanja na tretje osebe

- Ker so predmet zavarovanja terjatve izvoznika iz izvozne pogodbe, SID banka praviloma ne krije izvedbenega rizika in ne zahteva sklenitve regresnega dogovora z izvoznikom.
- SID banka bo v asignacijski pogodbi na nekritje izvedbenega rizika posebej opozorila asignatarja.
- Na izrecno zahtevo banke oz. druge osebe, na katero so prenesene pravice iz zavarovalne police, lahko SID krije tudi izvedbeni rizik izvoznika, kar pomeni, da banki izplača zavarovalnino kljub nastopu tega rizika, pod pogojem, da je ta rizik za SID sprejemljiv in izvoznik s SID predhodno podpiše regresni dogovor.
- Kritje izvedbenega rizika se v temu primeru izrecno vključi v asignacijsko pogodbo.

Leasing

Če v posel ni vključena specializirana leasing družba, štejemo pogodbo o leasingu (v tujino) kot izvozno pogodbo, zato veljajo v tem primeru enaki pogoji kritja izvedbenega rizika kot pri kreditu dobavitelja.

Odkup terjatve

Tudi tukaj gre za izvorno terjatev izvoznika v katero vstopa faktor oz. forfeiter, zato praviloma veljajo enaki pogoji kritja izvedbenega rizika kot pri kreditu dobavitelja

Kreditna linija

- Zaradi specifičnosti kreditne linije, kjer vnaprej niso znani izvozniki in njihovi kupci in ocena izvedbenega rizika ni možna, SID banka načeloma ne sklepa regresnih dogovorov z izvozniki, medtem ko se še vedno zahteva vključitev Issabela klavzule.
- V kolikor bi, v postopku obravnave zavarovanja kreditne linije, iz namena kreditne linije ali drugih razpoložljivih informacij (zahtevki za zavarovanje, ipd.), SID banka ocenila, da bi lahko bil izvedbeni rizik bistveno povečan, lahko zahteva dodatna pojasnila in od primera do primera sklepanje regresnih dogovorov s posameznimi izvozniki.

Zavarovanje garancij

V primeru zavarovanja garancije SID banka ne krije rizika upravičenega unovčevanja garancij, razen če je do njega prišlo zaradi nastopa nekomercialnih rizikov (B1, B2 kritje po Splošnih pogojih zavarovanja bančnih garancij (BANGII/ 04).

Projektno financiranje

Izvedbeni rizik je tukaj še posebej visok, zato SID banka način kritja in pogoje zavarovanja določa od primera do primera.

Progresivno črpanje kredita

15. Ob vnaprejšnjem dogovoru in soglasju kupca in banke, ki financira izvozni kredit, lahko SID banka od primera do primera dovoli izvozniku črpanje kredita tujemu kupcu / banki še pred izvedbo dogovorjenih obveznosti izvoznika po izvozni pogodbi (progresivno črpanje).

16. SID banka bo progresivno črpanje kredita dovoljevala le izjemoma, predvsem takrat, ko bo izvedbeni rizik ocenjen kot dober, kupec pa bo podal pisno izjavo, da se strinja s takim črpanjem in se zaveda, da je njegova obveznost vračila črpanega dela kredita neodvisna od načina izpolnitve izvozne pogodbe s strani izvoznika.

17. V primerih progresivnega črpanja kredita SID banka praviloma ne bo uveljavljala pogojev zavarovanja, ki se nanašajo na vsebnost domače ali druge komponente v izvozni pogodbi, in sicer v delu, kjer izvoz, sorazmeren deležu progresivno črpanega kredita, še ni bil izveden.

Drugo

18. Ta politika se uporablja le kot vodilo pri oblikovanju pogojev zavarovanja v posameznih primerih izvoznih kreditov in sama po sebi nima nobenega vpliva na konkretna zavarovalna razmerja. Veljajo le pogoji, ki so vključeni v posamezno zavarovalno pogodbo.

19. Na podlagi te politike SID banka, kjer je to potrebno, s posebnimi določbami v zavarovalni polici spremeni splošne in/ali posebne pogoje zavarovanja.